

SZEKELYFÖLD

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HIRLAP.

Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr, egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

IFJABB DOBAY JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

SZABÓ ALBERT KÖNYVTOMDÁJA K.-VÁSÁRHELYT.

Hirdetések díjszabály szerint. Nyitlter sora 10 kr.

Előfizetési felhívás.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenkint 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre	6 frt — kr.
Fél évre	3 frt — kr.
Negyed évre	1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre	8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralekban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyuttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadóhivatala.

Politikai szemle.

I.

Ha az ember, végig olvassa az országgyűlési tudósításokat s elfogulatlanul bírálja meg az eseményeket, arra a meggyőződésre kelt pláne, hogy ott ama tengernyi beszédben nem az elvek harcolnak az elvek ellen, hanem a kisebbség küzdelme az a kormány s annak többsége ellen. A mit a kormány akar, az eo ipse nem lehet jó, az ellen mindenestre sikra kell szállani. Legyen az a legjobb, a legüdvösebb, legyen az az egész ország akarata és óhajta, annak

gáncsot kell vetni, mert hit a kormány akarja. És foly nap nap után a minden haszon nélkül való szóradat, mely annyi drága pénzbe kerül az államnak, de hát az ellenzéki képviselők nem tettekkel, hanem szóval szeretik szolgálni a hazát.

Az ellenzék minden dolognak csak az árnyoldalát látja s általában tudni sem akar arról, hogy annak hasznos tulajdonságai lehetnek, a hibákat azonnal meglátja, de hogy azokban jó és hasznos van, azt tudomásul nem veszi.

Igy például, ha az állam pénzügyi javulásáról van szó, a deficit megszüntéről, a vasuti hálózat kiépítéséről s államosításáról, a valuta rendezéséről s az államadósságok konverziójáról; a pesszimisták csak az áldozatokat emelik ki, melyekbe a mostani állapot került, panaszkodnak a magas adók miatt, elviselhetlenségüket emlegetik, mindenütt az anyagi romlást sejtik s a fennálló állapotok tarthatatlanságát hangoztatják.

Még most is emlegetik, hogy az ország bajai — eltekintve a hadi költségvetés folytonos szaporításától — onnét erednek, hogy egy milliárdnyi idegen drága pénzen vasutakat építettünk, melyeknek nem egy vonala alig képes az üzemi költségeket meghozni, midőn az egész hálózat is a befektetett roppant tőkének csak igen gyenge százalékát hozza be. E mellett azonban nem említik, hogy a közlekedési eszközök ezen roppant szaporítása az egész országban

emelte a földbirtok értékét és árát, o'y anynyira, hogy ezen értékszorítás maga is felér az egész tőkével, melyet a vasuthálózatba fektettek. Hiszen még az ország szegényebb részeiben is, ott, hol az erdőknek semmi hasznát nem tudták venni s a fát legfeljebb hamuszir és kátrány készítésére használták, most oly jövedelemforrás nyílt meg a még mindig nem elegendőképpen felhasznált famennyiségben, minőről husz év előtt álmodni sem lehetett.

Mi háromszékiek a legjobban tudhatjuk ezt, mert ama rengeteg kincsek, ama nagy értékű heverő tőkének, mit erdeinkben bírnunk, csak azóta kezdtük hasznát venni, mióta van vasutunk. Vagy talán a gyulafalvi hatalmasgyártelep valaha létesült volna-e, ha kezdetben Brassóig s majd az egész megyén átvonuló vasuti hálózat nem lett volna s vajjon most a háromszéki erdőségeknél olyan magas ára vasuti összeköttetés nélkül, mint van most. Bizonyára nem! A ki igazságos bírálatot akar mondani, hasonlítsa csak össze a multat jelennek. Nehány évtizeddel ezelőtt még erdeinknek csak annyi hasznát vetjük, hogy alig fizethettük ki azokból az erdő évi adóját s a messzebb, hozzáférhetlenebb részekre meg épen rá kellett fizetni, s ma pedig a községek s egyesek egy olyan tőkével bírnak erdeikben, mik bő kamatot hoznak. És az erdők ára évről-évre emelkedni fog.

„A Székelyföld“ tárczája.

A székely kultúra és a székely főispán.

(Folytatás.)

Ekkor ismerkedett meg a boldog emlékü Gáspár János kir. tanácsos, tanfelügyelővel, kivél azután mindvégig a legszívesebb barátság kapcsa fűzte egybe. Gáspár volt az iskolatanácsnak elnöke és az ő gazdag tapasztalatainak tárházából merítette Potsa azon paedagogiai ismereteket, melyeket ő a székelység érdekében, a tanításügy javára, bámulatlan tapintatossággal tud érvényesíteni. Ezen időben érlelődött meg benne a tanításügy és a tanító iránti meleg rokonszenv; ekkor tanulta méltányolni a népnevelésnek kiváló fontosságát, ekkor ismerte meg a nehézségeket, melyek a népoktatásügynek fejlődését lépten-nyomon akadályozzák. A gyakori érintkezés, a bizalmas baráti viszony a hírneves paedagogus Gáspár Jánossal, majd azon körülmény, hogy a boldogult egy körutja alkalmával Dányán közelében kocsijával felborult s fején súlyos sérüléseket szenvedve Potsa házána két hónapig ápolgatott; elég alkalmat nyújtottak neki arra, hogy a nemcsak megyéjének, de az ország tanításügyi állapotáról is tiszta képet nyerjen. És az ily módon szerzett ismereteknek később nagy hasznát vette, nemcsak ő, de általa a székely nép is.

A Gáspárral együtt töltött idők alatt gyakran emlegette az ő volt iskolatanácsosi megbízatását, melyet, tekintettel a tanfelügyelőknek nagymérvű

elfoglaltságára, szeretett volna az alkotmányos rendszerben is meghonosítva látni. Ez az óhajta sikerült is a miniszteri iskolatörvények intézményének behozatalával.

Potsa tanügyi működése 1858 ban kezdődik. Az akkori absolutizmusnak egyik előkező hivatalnok, ki a családok régebbi összeköttetések alapján ismerte, Háromszékre jöve, meglátogatta Potsáék és ezen alkalommal tette neki az ajánlatot, hogy fogadja el az iskolai tanácsosságot és gondolja a szárazpataki iskolát. Meggyőződve arról, hogy ezáltal nem az absolut hatalomnak, hanem szeretett véreinek, a székelységnek tesz szolgálatot, a csakhamar leérkezett iskolatanácsosi decretumot elfogadta. Ezen minőségben alkalma nyílt megismerkedni az iskola számtalan kisebb-nagyobb bajaival. De ezzel nem elégedett meg, hanem azoknak orvoslásához is hozzáfogott. A szárazpataki iskola levéltárában megtalálhatjuk annak nyomát, hogy meghívataának mily lelkiismerettel felelt meg. Nemcsak gyakran meglátogatta az iskolát és buzdította a tanítót hazafias szellemben való működésre, de látva az anyagi hiányokat, szárazpataki regále jövedelméből ezer forintot alapítványt tett ezen iskolánál, hogy abból a második tanítói állomás költségei részben fedezetet nyerjenek. Majd szász-dányáni birtokaira költözött, az ottani ev. református magyar egyház választja meg a román-katholikus vallás fiatal földbirtokos iskolafelügyelőjévé, mely minőségében oly kiváló eredményeket ért el, hogy a külföldi esperesi kerület tanácsa 1859-ben őt más iskolájának felügyeletére is felkérte.

Hasonló buzgósággal vezette a dicsőszentmártoni állami elemi és felső népiskolának ügyeit is mint a gondnokságnak elnöke, mely hivatalát meg

is tartotta mindaddig, míg Háromszék megye főispánjává kineveztetett.

Mint Kis-Küküllő vármegyének közigazgatási főbírája e téren is oly kiváló képességeket nyilvánítt, a közbizalmat annyira kiérdemelte, hogy őt évi szolgálat után, 1872-ben, nagy felkesedéssel a vármegye alispánjává választották. Új hivatala, mely nagyobb hatáskört, de egyben nagyobb terheket is rótt vállaira, nem vakította el polozin. Paratlan igazságossága, minden erőszak nélkül való erélyessége, kitartó munkássága s mindenek felett nagy munkabíró ereje oly kiváló positiót biztosítottak számára, melyet a vármegye érdekében följárulva, a nagy közönségek osztatlan bizalma kísérte minden lépését. De nemcsak hivatali állásánál fogva érdemelte ki a közszeretetet! A társadalmi téren kifejtett tevékenysége, a magyarságnak szellemi vezérévé avatták. Részt vett nemcsak a komoly munkában, de a lelkésziet gyönyörködött, az elmét szórakoztató társas összejöveteleken is. Ily sokoldalú tevékenység és lázas szorgalom a közügyek szolgálatában a kormány előtt sem maradtott elrejtve, s a midőn 1877-ben a háromszékvármegyei főispáni szék megüresedett, ő felsége a belügyminiszter ajánlatára vele töltötte be ezen kiváló fontosságn méltóságát. Hogy pedig mekkora volt népszerűsége Küküllőben, bizonyítja azon nem mindnapos körülmény, hogy a midőn ezen kinevezésnek híre ment, a háromszékieknek megüzente, miszerint ő ömük korai s főispánjukért elnémenjenek menni, mert azt ő ki nem adják.

Végre elérkezünk Háromszékvármegye, Potsa József főispánnak tulajdonképeni működési helyére. Oda, a hol hatványozott mértékben, megfeszített és folytonos, tervszerű munkával a ki-

Az 1896-iki ezredéves országos kiállítás részletes csoport beosztási programja.

(Folytatás.)

III. csoport.

Oktatásügy.

- I. Közkutatás.
 1. Kisdéd-nevelés.
 - a) Kisdédóvodák, menedékházak.
 - b) Kisdédóvónő képző-intézetek.
 2. Nép-, közép- és felsőfokú oktatás.
 - a) Elemi-, felső-, nép-, polgári-iskolák.
 - b) Felsőbb leányiskolák.
 - c) Elemi- és polgári tanító- és tanítónőképző-intézetek.
 - d) Közép iskolák.
 - e) Felső tanintézetek; és pedig: hittani intézetek, jogi tanintézetek, műegyetem, tudomány-egyetemek.
- II. Szakoktatás.
 1. Bábaképző intézetek.
 2. Iparoktatás.
 - a) Ipari tanoncziskolák, iparrajziskolák, iparszaktanfolyamok.
 - b) Ipartanműhelyek és szakiskolák.
 - c) Budapesti áll. ipariskola és technológiai iparmúzeum.
 - d) Iparművészeti iskola és múzeum.
 - e) Női ipariskolák.
 3. Háziipari-szakoktatás.
 4. Kereskedelmi-szakoktatás.
 - a) Kereskedelmi tanoncz-iskolák; kereskedelmi női tanfolyamok.
 - b) Közép-kereskedelmi iskolák; kereskedelmi akadémiák.
 - c) Továbbképző kereskedelmi tanfolyam és keleti kereskedelmi tanfolyam.
 5. Mezőgazdasági szakoktatás,
 - a) Földmíves iskolák.
 - b) Vinczellér iskolák; tejgazdasági szakiskolák.
 - c) Pomológiai intézet.
 - d) Felsőbb gazdasági tanintézetek, gazdasági akadémia.
 - e) Gazdasági tanfolyamok.
 6. Erdészeti szakoktatás.
 - a) Erdőőri szakiskolák.
 - b) Erdészeti akadémia.
 7. Bányászati szakoktatás.
 8. Tengerészeti szakoktatás.
 9. Katonai nevelés, oktatás és felsőbb kiképzetés.
 10. Művészeti szakoktatás (képzőművészet, zene-, színművészet).
 11. Emberbaráti, tan- és nevelő-intézetek.
 - a) Arvházak, szeretetházak.
 - b) Siketnémák, vakok, hülyék oktatása.
 12. Rabiskolák és javító intézetek oktatásügyi szempontból.
 13. Tornászat, vívás stb.
 14. Egyéb szakoktatási és nevelő-intézetek, egyletek, társulatok, különféle esti és vasárnapi tanfolyamok, felnőttek oktatása stb.

totta át annak nemcsak közigazgatását, de egész társadalmát, kulturáját, mindenét.

Tapintatos mérsékletével, okos és bölcs előrelátásával csakhamar megnyerte a megye intéző vezetéseinek bizalmát. Tanácsadóit jól megválogatta, a mit leginkább az bizonyít, hogy ma is azok állanak mellette, a kik 16 évvel ezelőtt sorakoztak kibontott zászlója alá. Nem kellett tanulmányoznia megyéjének szükségleteit, mert mint megyei birtokos ismerte annak minden óhaját.

Tevékenységét három főirányban csoportosíthatjuk: közigazdasági, ipari és kulturális tere. A székely kivándorlás, mely még napjainkban is számottevő, abban az időben élte virágzását, midőn P. ezen vármegye főispánjává kinevezték. Mint előrelátó államférfi jól tudta, hogy a kivándorlást rendeletekkel megakadályozni nem lehet, hanem a baj forrását kell kikutatni s azt gyökeresen orvosolni. A székely közigazdasági állapotok a hetvenes években oly szomorú képet tüntettek fel, mely méltán megdöbbenthetné a figyelmes szemlélőt. Tökről, olcsó pénzről kellett első sorban is gondoskodni, hogy az egész vármegye területén hatalmaskodó uzsorát megsemmisíteni lehessen. Ekkor alakítja meg, a ma is virágzásnak örvendő „Háromszéki gazdák szövetségét”, mely sok székely földbirtokost mentett ki az uzsorának pusztító körmei közül. Majd megalakult elnöke alatt a „Háromszéki takarékpénztár”, mely ma már tekintélyes pénztartalékkal bír. És a mikor látta, hogy az uzsora többé a megyében nem tűzheti pusztító üzemét; a midőn meggyőződött arról, hogy bármely birtokos gazdaságának rendezéséhez, fejlesztéséhez a szükséges tőkét megszeresheti, más tere irányította tevékenységét.

IV. csoport.

Egészségügy. Gyermeknevelés.

1. Fürdők, uszodák, hidegvíz-gyógyintézetek, üdültelepek stb. berendezések Turista-ügy.
2. Ásványvizek és ásványvízi termények.
3. Táplálkozás.
4. Életmentési eszközök.
- Orvos-székesi műszerek és készülékek, bontozási készülékek, orthopédiai eszközök, gyógyszerek, gyógyszerári berendezések, fogászati készítmények és eszközök stb.
6. Kórházi és verekere-szegyleti berendezések és eszközök. Hullaházak.
7. Közjótékonyági és egyéb intézetek egészségügyi berendezése.
8. Talaj-, levegő- és egyéb fertőtlenítési és köztisztasági eszközök és szerek.
9. Gyári balesetek elhárítására szolgáló óvintézkedések és berendezések.
10. A gyermekek ápolására, táplálására és testi fejlesztésére szolgáló eszközök, anyagok, berendezések és rendszerek. Gyermekjátékok.

V. csoport.

Kereskedelem. Pénz- és hitelügy.

- I. Magyarország bel behozatali és kiviteli kereskedelmének feltüntetése különös tekintettel az 1848 előtti korszakra, valamint az 1867-től 1896-ig terjedő időre.
- II. A kereskedelem segédeszközei.
 1. Kereskedelmi üzletek berendezési és felszerelési tárgyai.
 2. Raktárak és elárutató helyiségek s ezek felszerelése; a raktározás eszközei és módjai.
 3. Csomagolás.
 4. Reklameszközök.
 5. Szállítási eszközök és módok; a szállítást közvetítő intézmények.
 6. Vásárügy.
 7. Kereskedelmi utazók.
 8. Pénz- és hitelügy; pénz- és hitelintézetek.
 9. Tőzsdék: árú- és gabonacsarnokok.
 10. A kereskedelem érdekeinek előmozdítására szolgáló intézmények (kereskedelmi kamarák, kereskedelmi testületek, kereskedelmi múzeum, tudakozó irodák stb.) A hitelezők érdekeinek megóvására szolgáló intézmények.

VI. csoport.

Mezőgazdaság. Gyümölcsészet. Kertészet. Szőlőszet. Borászat. Méhészet. Állattenyésztés. Állati termékek. Állategészségügy.

- I. Mezőgazdaság.
 1. Talajművelés.
 2. Mezőgazdasági üzleti berendezések. Mezőgazdaságok ismertetése.
 3. Kenyérttermények és ezek magvai.
 4. Hüvelyesek és ezek magvai.
 5. Kereskedelmi és gyógynövények és ezek magvai.
 6. Dohány és egyéb narcoticus növények.
 7. Rostos növények és ezek rostjai s magvai.
 8. Takarmánynövények és ezek magvai. Elkészített takarmányok.
 9. Trágyaszerek.
 10. Időjelzés.
 11. Talajjavítás.

A szöttest, melyet ma már mindenki ismer, a hetvenes években még csak az erdélyiek, de csak a székelyek használták. Ennek fejlesztésére alakította meg a „Székely Háziipar-Egyesületet”, mely feladatát tűzte ki a székely specielis női kézimunkának tervszerű üzését, azt meghonosítani s annak piacot teremtvé, a népnek kenyeret adni. Az ősi foglalkozást azonban akkoriban már annyira kiszorították a gyári termékek, hogy csakhamar be kellett látnia, hogy a háziipar-egyesület feladatának csak úgy felelhet meg, ha egyben a különféle foglalkozásoknak megtanulására állandó női ipariskolát állít fel. Minden anyagi segély nélkül, teljesen magára hagyva, bizva a székelynép józan gondolkodásában, nyitja meg Seps-Szentgyörgyön a nőipariskolát, melyet immár 12 éve nemcsak mint az egyesületnek elnöke, de mint az iskolának tényleges igazgatója a legszebb eredménnyel vezeti. Az iskola elméleti tanításban is részesíti növendékeit, kiket a népiskola 6 osztályának elvégzése után vesz fel. Évenként átlag 70–80 növendék látogatja a két évi tanfolyamot. A tanulók legnagyobb része benlakó, a kik egy felügyelő vezetője mellett havi 6 frt 20 kr-ért teljes ellátásban részesülnek. Az intézet gyakorlati irányba már széles körben ismeretes; ennek tulajdoníthatjuk, hogy praktikus szomszédaink, a szászok is felkeresik s évenként 8–10 száz leány tanulja meg itt nemcsak a női kézimunkának minden ágát, de egyben a magyar nyelvet is. Nemcsak kenyeret ad tehát ezen iskola sok száz székely leánynak, de nemzeti missiót is teljesít, a midőn az idegen ajkuaknak alkalmat ad a magyar nyelv megtanulására. Ez az intézet egészen P. alkotása. Mindene a miye van, az ő fáradhatlan munkássá-

12. Telepítés.

II. Kertészet.

1. Konykertészet.
2. Gyümölcskertészet.
3. Disz- és kereskedelmi kertészet.
4. Faiskolák. Befásítás.
- III. Szőlőszet. Borászat.
- IV. Állattenyésztés és állati termékek.
 1. Állattenyésztés. (Ló-, szarvasmarha-, juh-sertés-, baromfi és selyem-tenyésztés; méhészet; édesvízi halászat.)
 2. Állati termékek. (Nyersbőrök, tollak, serték, zsiradékok, gyapjú stb.; tejgazdasági termékek.)
 - V. Állategészségügy.
 - VI. Kísérleti ügy.

VII. csoport.

Erdészet. Vadászat.

1. Erdőtenyésztés.
2. Erdővédelem.
3. Erdőhasználat.
4. Erdészeti építkezések.
5. Erdőrendezés.
6. Erdészeti nevezetességek és különleges-ségek.
7. Erdőgazdasági ismertetések.
8. A vadászat és eszközei.

(Folytatása következik.)

Különfelek.

— Március 15-ike Kézdi-Vásárhelyen. Lapunk mult számában megemlékeztünk volt általános-ságban arról a lelkes ünnepies hangulatról és ünnepélyről, mely e nagy napon városunkban rendeztetett. Csupán a nemzeti ünnepélyről nem írhatánk, mert ez lapunk zárta után folyt le. Tudósítunk tehát arról a következőkben. Délután fél négy órakor már nagy közönség hullámzott városunk főterén, a hol a tűzoltó zenekar előadásában nagy élvezettel hallgatta a meglepő szabatos-sággal eljátszott „Hunyadi”-indulót. Innen a közönség az uniókerti színpadra ment, a hol már oly sokan voltak, hogy még a színpadon is kellett a nőknek helyet szorítani. A tulajdonképeni program itt vette kezdetét a tűzoltó zenekar Batthyány-indulójával, mely szintén tetszést aratott, Dr. Balogh Vendel, az ünnepély rendező bizottság elnökhelyettese egy rövid beszéddel megnyitván az ünnepélyt, a ref. dalkör sorakozott a pódiumra, hogy élénkelje a „Nemzeti zászló” című hazafias dalt. Majd Kiss s Jenő ur últ a felolvasó asztalhoz, hogy bár az eddigieknél hosszabb, de ennek dacára szépen írott felolvasását megtartsa az 1848. március 15-iki eseményekről. Erre szavaltat következett. Molnár Kálmán ur, e jeles szavaló adta elő a „Talpra magyar”-t oly ügyesen, hogy hosszas tapsolásban s kihívásban is részesült. Most jött a program legkedvesebb pontja. Dr. Szacsavay Gyuláné urnő énekelt hazafias népdalokat, oly nagy kellemmel, tüzzel és szépen,

gának eredménye. Ezren és ezren áldják neme szívét, melylyel leküzdvé a temetetlen akadályokat, ezen intézetet megalakította, fentartja s folytonos fejlesztésén fáradozik.

Majd nagyobb szabású vállalatba kezd, midőn a székely szövőipar fejlesztése érdekében megalapítja az „Első Székely Szövőgyárt”, mely kezdetben kisebb tőkénél, ma pedig már boldogult Baross miniszter támogatásával, saját nagy gyári épületében 100.000 forintos tőkével kezdte meg működését. Hány szegény székely leány talál itt becsületet kereset s lesz megmentve az elzűlléstől. E mellett a fontos közigazdasági célok, melyek általa elérhetnek, mint az ő tevékenységének, fáradhatlan buzgalmanak tanuilei.

Nemes szívének terméke a „Megyei szegények menháza”, melyben 40 elaggott, munkaképtelen férfi és nő talál menedéket. Csak néhány évi buzgó munkásság még e tere, s nem lesz koldus Háromszékvármegyében. A megyei fiú árva- és szeretetház, mely szintén az ő kezdeményezésére létesült, ebben az esztendőben fog átadatni rendeltetésének. Épülete, mely a legalkalmasabb helyen, nagy kert közepén épült, az ő gondos felügyeletét dícséri. A míg épült, naponta 2–3 szor is megjelent az építkezésnél s nem történt ott nevezetesebb mozzanat, melyről neki tudomása ne lett volna. A sepsi-szentgyörgyi polgári fiúiskola mellett felállított mulakatos tanműhely, az ő hozzájárulásával keletkezett; ő ennek az intézménynek legelkesebb hiva, maezenása; ő vásárolja meg termékeit, ő tesz megrendeléseket, ha fogytán vana munka. A sepsi-szentgyörgyi jótékony nőegylet, melynek dísztagja, bizonyára nem tartott még gyűlést, a

hogy egészen magával ragadta a lelkes közönséget s ismételnie kellett még egy pár dalt. A ref. dalkör énekelte ezután a „Kossuth“-nótát, oly szabatosan, hogy a közönség bánta, hogy oly rövid volt a lelkesítő, szép dal. Végül a tűzoltók zenekara játszotta el a Rákóczy-indulót s ezzel a közönség szétoszlott, hogy este lelkes társasvácsorákban folytassa a szép hazafias ünnepélyt, a melyen még nem volt városunkban. 80 forintot megközelíti a csekély belépti díjakból befolyt összeg, mely hazafias célra tőkésítettik.

— **Bolt feltörés.** Kézdi-Vásárhelytől mult péntekre virradólag 4 piaci boltot törtek fel ismeretlen tettesek. Mindenütt csak a lakatot húzták le, a nélkül, hogy behatoltak volna. Különös a dologban az, hogy a tettesek csupán csak egy helyen kísérelték meg a bolt ajtót is felnyitani, s a többi helyen elégnék tartották csupán a lakatot elvinni, mintha csak valaki titkába tette volna az egészet, vagy hogy a kereskedőket figyelmeztesse, hogy már más városok példájára jó volna itt is éjjeli boltöröket alkalmazni.

— **Gyilkosság.** Szentkatolnai Kőkösi Ferenc az azon élmes emberek közé tartozott, kik szeretik a más emberek jóhiszeműségével visszaélni s nem egy embernek volt oka keserűen megbánni, hogy vele összeköttetésbe lépett. A napokban is azt tette, hogy egy hét évvel ezelőtt kiállított váltóra, melyet a giráns már rég el is feledett, a kibocsátó terhére 150 frtot vett fel. Ez a furfangja okozta bizonyára halálát is. Mult csütörtökön Kézdi-Vásárhelytől volt a vásáron s egy Nyáguly Lajos nevű emberrel délután 4—5 óra tájban hazament Szentkatolnára. A faluban meglátogatta Nyáguly Mihály cipész is s innen 7 óra tájban hazafelé indult. A felszeg utczában egy ismeretlen megtámadta s egy balta ütessel megölte. Este 8 órakor találtak meg hulláját az éjjeli örök. Bizonyosan olyan valaki szolgáltatott igazságot, kit az áldozat életében befut. A nyomban megindított rendőri nyomozat eredményre még eddig nem vezetett.

— **Az első székely szövögyár igazgatósága** felvesz munkás leányokat, kik 16 évöket már betöltötték és elég erőseknek érzik magukat mechanikai szövészetre.

— **Gyengébbek kedvéért.** A felső piac-részi lámpások egyike, a régi szokás ellenére, tegnap előtt este, messziről megmagyarázhatlanak látszó okból, gyönyörű világossággal árasztotta el környezetét. Kik a piac alsó részén voltak, elragadtatással nézték e ritka tümenényt s a bámolat miatt földhöz tapadt talpukon nyugovó emberi alakok, sóbálványhoz hasonló merevséggel nézték a csoda felé. Még a torony ablak szélén bóbiskoló bagoly is elkialtotta magát, oly nagy hatással birt e

melyen megjelenve, irányító szavát minden nevezetesebb ügyben ne hangoztatta volna. A tűzoltó egyesület szintén dísztagjai sorában számítja, s nem alaptalanul, mert nemcsak hogy ennek vezetésében tevékeny részt vesz, de ezen humanus egyesület érdekeinek egyik legbuzgóbb apostola. És ki tudná elsorolni sokoldalú elfoglaltságát? Csak megemlíteni is mindazt, a mit kezdeményezett? Alapítványait, melyeket kulturális célokra tett stb. stb.

Mindezek az alkotások is eléggé bizonyítják, hogy P. főispán a székelységnek ezen őszinte barátja méltán megérdemli a székelyek főispánja nevét, méltán számíthat nemcsak vármegyéje, de az egész székelységnek örök haláljára. És a lelkesedés, a tisztelt, a nagyrabecsülés, melylyel irányában e vármegyének lakói viselkednek, a legegletársabb nyilvánult 1886-ban, a midőn életének 50-iki születése napját ünnepelte. Valóságos ünnep volt az egész vármegyében. Minden testület, az általa megteremtett intézményeknek vezetői, egymással versenyezve iparkodtak határtalan ragaszkodásuknak kifejezést adni.

És a mikor a körülmények által nyújtott eszközöket ily módon kihasználta, a midőn népét immár megerősítve látta, a midőn a vármegye területén fekvő fűdők: Előputak, Málnás, Korászna az ő ösztönző szavára a rendelkezésükre álló forrásokat a fűdők érdekében kimerítették, egyszóval a midőn már mindent megtettek a mi tehettek: soha meg nem szűnő gondoskodása oda is kiterjed, hogy azoknak közönséget szerezzen.

(Vége következik.)

fény. A kik nem tudják, hogy miért volt ez? azok kedvéért megmondhatjuk, hogy a felső piacrészi lámpások egyike, nem azért ragyogott, mintha tüntető szándéka lett volna, hanem megünvén az egyformaságot, hogy mindennap 7 órát égjen, — mert hát tetszik tudni, hogy az egyformaság unalmas, — jónak látta begyűlni és a magában levő összes világító anyagot, per per alatt, a mécs hegyén pislogó láng boldogítására feláldozni. A nagy fényességre, az összes piacson levő mopszli, taoskó, kuvasz és uri kutyák összegyűltek és az önfeláldozó, szétpattogott lámpa tiszteletére szebbnél szebb futamu, fül-dobhártya repesztő ornyikálást rendeztek.

— **Második müegyetem.** Megirtuk annak idején, hogy a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara, R é t h y Dézsó titkár indítványára fölterjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez egy második müegyetemnek a magyar birodalom erdélyi részében leendő felállítására iránt. Mint utabban értesülünk, Lukács Béla a valás- és közoktatásügyi miniszternél melegen támogatja a kamara kérését s ez utóbbi kijelentette, hogy mihelyt e kérdés — a budapesti müegyetem kiépítése után — napirendre kerül, megfontolás tárgyává teszi azokat az indokokat, melyeket a kamara a második müegyetemnek az ország erdélyi részében való elhelyezése mellett fölhozott.

— **Petőfi-émlék Erdődön.** Petőfi életének legszebb napjai voltak azok, melyeket Erdődön, a Rákóczy-vár romjai mellett töltött. Az ő boldogságának tündérvára ott épült a várromokon, a hol annyi édes dal született a költő szívében. Az az „Elpusztuló kert ott a vár alatt, elpusztuló vár ott a kert felett“ mennyi boldogságnak, mennyi szerelemnek lehetett néma tanúja! Itt a vár közelében levő tónál írta Petőfi egyik legszebb dalát:

„Allok, állók a tó partján
Szomorufüz mellett...“

Az a szomorufüz már régen kipusztult, de azért nem maradt jel nélkül e helyen a költő emléke, Hegedüs József uradalmi igazgató kezdeményezése és buzgalkodása folytán díszes köpiramist állítanak, melybe márványtáblát helyeznek a fentidézett gyönyörű dal első versszakával. Az emlék leleplezését a nagykároly-nagysomkúti vasút megnyitásának idejére tervezik.

— **Élve eltemetve.** A Muraköz felsővidékén, a mihályfalvi járásban egy paraszt ember házában kutat ástak. Nagy munka után végre jó mélyen vizet találtak. A kut fenekén három dolgoztak, mikor egyszerre, az esőzések és az olvadás következtében meglazult talaj lecsuszott és a kutban munkálkodókat eltemette. Szerencsére azonban, a földtömeg megakadt a kut belsejében elhelyezett gerendákon és fatámaszokon, úgy hogy egy kis nyílás támadt, melyen át kihallatszott a szerencsétlenek jajveszékése. A nép összegyűlt a kut körül, de senki nem mert a mentéshez fogni, nehogy még több föld omoljék a kutban levőkre. A mihályfalvi káplán felszólítására végre egy alig husz éves legény vállalkozott a veszélyes munkára. Előbb azonban meggyőnt a káplánnak s aztán a nyíláson keresztül leereszkedett a kut fenekére. Megtalálta a három munkást, de nem segíthetett rajtuk, mivel a gerendák közé voltak szorulva. Felhuzatta magát s fűrésszel ismét le szállította mélységbe, hol nagy vigyázattal elfűrészelte a gerendákat s mind a három embert kiszabadította a veszedelemből.

— **Garibaldi zarándoklat.** Érdekes népgyűlés volt Rómában: a Garibaldi seregéből még élő veteránok tartottak abból a célból, hogy felháborodásukat nyilvánítsák az olasz nép közömbössége felett, mely kezd megfélekezni az Unita Italia első harc-sairól s azokról az időkről, a mikor Garibaldi ontotta vérért Olaszorszáért. A gyűlés elhatározta, hogy a nemzet főlebresztésére június 2-án nagy Garibaldi-zarándoklatot rendez Rómába.

— **Az erdélyi gazdasági egyesület körlevelét** veszik t. olvasóink lapunk mai számához mellékelve, melyet olvasóink és gazdálkodásunk különös figyelmébe ajánlunk.

RÖVID HIREK.

— **Aldebrón Károly** György községi bírót hivatalos hatalommal visszaélés miatt felfüggesztették. — **Temesváron** Walter János negyvenhárom éves törvényszéki írnök a zsebkészletében mellbe szúrta magát. Walter, a kit haldokolva vittek a kórházba, gyógyíthatatlan betegsége miatt akart megválni az élettől. — **A bécsi** katonai lövőtérén a lövőgyakorlatot végző katonák egy Krigl János nevű munkást véletlenül megölték. Krigl a karján kapott könnyebb természetű sebesülést. —

Zsaroló hivatalnokok. A Szeged városi adóhivatalnál nagy zsarolásnak jöttek nyomára, melyet számtisztek és végrehajtók követtek el a tanyai népen. Eddig nyolcz hivatalnok ellen indítottak fegyelmi eljárást s egy részét felfüggesztették, másik részét pedig elbocsátották. — **A Baross szobor** alapja most a leszámítoló- és pénzváltó banknál 41.592 frt 31 kr. — **Harrison,** az Egyesült Államok volt elnöke, professzora lesz Pala Alto kaliforniai város egyetemén. — **A difteritisz** Barscon és Barestelepen hónapok óta egyre szedi áldozatait. — **Szornjú harapas.** A pozsonyi vásártéren egy paraszt kutyája egy szegény hordárnak fél arczát kiharapta. — **Halálra ítélték** Amerikában egy Reich Adolf nevű magyar embert, a ki Debreczenből vándorolt Amerikába. Azzal vádolják, hogy megölte a feleségét s bár ő ártatlannak vallja magát, elítélték. Az ügy most a kegyelmi kérvény stádiumában van. — **Krinolinellenes egyesület** alakult az Egyesült-Államokban, pedig még be sem hozták a krinolinot, csak készülnék feljutani divatját. Az elnök felesége is belépett az egyesületbe.

Szerkesztői üzenet.

A vártető kincse. Vettük. Köszönjük. Közelebbről. jönni fog.

Hirdetések.

Egész selyem, mintázott Foulardokat (mintegy 450 különböző fajban, méterenkint 85 krtól 3 frt 65 krig — valamint fekete, fehér és színes selyemszöveteket 45 krtól 1 frt 65 krig szállít — sima kockás, csikos, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240 féle fajtában és 2000 különböző szín és árnyalatban) szállít postabér és vámmentesen **Henneberg G.** (cs. kir. udv. szállító) **selyemgyára Zürichben.** Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Sz. 804. k. i.

1893.

Pályázati hirdetmény.

Kézdi-Vásárhely város képviselőtestületének 1893 évi márczius hó 4-én tartott rendkívüli képviselői ülése 17. pontja alatt hozott határozata értelmében, a városnál rendszeresített állatorvosi állásra pályázatot nyitok, ez állomással 400 frt évi fizetés, vagdatásra szánt marhák szemléletéért 10 kr, a város területén beteg marhák látogatásáért 25 kr, a város területén történendő betegmarha boncolásáért 1 frt és erdei legelőn betegülési esetek alkalmával esetleges boncolásért természetbeni tuvar és 2 frt boncolási összegek vannak megálapítva.

Felhívom tehát azon állatorvos urakat, kik ez állomást elnyerni óhajtják, hogy az 1893. évi I. t.-cz.-ben körülírt okmányokkal felszerelt folyamodványaikat jelen év április hó 1-ig alólírhoz annyival inkább nyujtsák be, mivel a később érkező pályázatok figyelmen kívül hagyatnak.

Kézdi-Vásárhelytől, 1893. márczius 10-én.

Bartók Károly,
polgármester.

meghülés által keletkezett betegségek legnagyobb része, nagyon könnyen volna megelőzhető alkalmas háziszerkek azonnali alkalmazása által. A Horgony Pain-Expeller ily esetekben a legjobb bedörzsölés. Hasonló jó eredménnyel használható osz, köszvény és tagszaggatás, valamint fejfájás, hátfájás, csípőfájás stb. ellen és majdnem minden háztartásban készleten van. Ezen szer 40 kros, 70 kros és 1 frt 20 kros üvegekben majdnem minden gyógyszerárban kapható. Minthogy értéketlen utánzatok is léteznek, kifejezetten:

a Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

kérendő.

Eladó birtok.

Az id. Dávid István utódai tulajdonát képező, a Nagy Ferencz és Tóth István szomszédságában a víz mentén fekvő épületes beltelek örök áron eladó.

Értekezhetni lehet

Dávid Antalnál.

A vadászterület bérbeadása ársversé útján Ikafele 1893. márczius 22-én lesz.

Az igazgatóság.

Legrégibb baleset ellen biztosító intézet a monarchiában.

Testi balesetek ellen biztosító

iparosok szövetkezete.

Magyarországi igazgatóság Budapest Erzsébet-tér 9. sz.

Erdélyrészi vezérnökség Brassó hosszú-utca 131. sz.

Egyes személyek oly testi balesetek ellen biztosítottak, melyek a biztosítottat akár hivatásának teljesítése közben, akár azonkívül otthon vagy a házon kívül, továbbá utazás, járkálás, kocsiszás, lovaglás közben, vaspályán stb., szárazon vagy vízen Európa határára belől érhetik.

Például egy ügyvéd vagy hivatalnok fizetne 10000 frt balesetre való biztosításért 0.50% 5 frt 10000 frt munkaképtelenség esetére való biztosításáért 0.80% 8 frt

Napidíj 5 frt ideiglenes keresetképtelenség esetére 1 frt 20 kr 6 frt

Fizetne évente mindezt összesen 19 frt

Egy cipésmester fizetne 3000 frt halál-estére való biztosításáért 0.70% 2 frt 10 kr

3000 frt munkaképtelenség esetére 1 frt 20 kr 3 frt 60 kr

Napontai 3 frt ideiglenes keresetképtelenség esetére 2 frt 6 frt — kr

Fizetne évente mindezt összesen 11 frt 70 kr

A biztosítás megköthető élethossziglan, tíz, öt, vagy egy évi tartamra.

Több évre biztosításoknál engedmények adtak. Ezennel felhívom a t. közönség figyelmét, ha baleset elleni biztosítást kötni kíván, szíveskedjék ezen szándékát velem közölni akár levélben vagy szóbelileg, mire az általános biztosítási feltételeket nyomban kifogom szolgáltatni. Egyes személyeknek baleset elleni biztosításán kívül szövetkezetünk csoport biztosításokat is köt bármely vállalat tisztviselői vagy munkásai részére, ezek sokkal olcsóbbak, mint egyes személyek biztosításai.

Teljes tisztelettel

SZŐCS DANI nyug. őrnagy

mint a „Testi balesetek ellen biztosító iparosok kézdívasárhelyi szövetkezetének” főügynöke

Gazdaközönségünk

szíves figyelmébe ajánljuk 1892. évi csakis saját, általunk több éven át szívesen termelt vetőmagvainkat; a budapesti m. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás által leplomozott zsákokban, hivatalos tisztasági és csirakepességi, lóherénél azonkívül arankamentességi bizonyítvánnyal

1. **Vörös lóhere**, arankamentes, nagyszemű, plombozva 100 kiló **76 frt**, 10, 25, 50, 100 kilós zsákokban

Vörös lóhere 5 kilós postaszák **4 frt**.

2. **Baltacim-Esparzet**, plombozva, 50 kilós zsákokban 100 kiló **18 frt**.

3. **Drassói tavaszi buza**, plombozva, 80 kilós zsákokban, 100 kilója **8 frt**.

4. **Fehér csillagfürt**, plombozva, 100 kilós zsákokban, 100 kiló **8 frt**.

5. **Lóbab**, plombozva, 100 kilós zsákokban, 100 kiló **8 frt**.

6. **Opium-mák**, fehér, zárttoku, óriás, 5 kilós postaszák **5 frt**.

7. **Richter-féle Imperator burgonya** 100 kiló **5 frt**.

8. **Paulsen-féle**, kék, óriás burgonya, 5 kilós postaszák **1 frt**.

9. **Nonplusultra kövér csemege-sajt**, 4 kilós postacsomag **3 frt**.

Árak Alvincozen. Küldés utánvétellel.

Zsákok belemérve nem számíttatnak.

Gróf Teleki Arvéd drassói uradalma intézősége

Alsó-Fehérvármegye u. p. Szerdahely.

7—10

Brassói portland-czement-gyár

Brassó (Erdély).

Ajánl legkitűnőbb minőségű

portland-czementet

bármely vasuti állomáshoz szállítva nagyon olcsó árban.

3—10

Gyönyörű minták magánvevőknek ingyen és bérmentve.

Gazdag mintakönyvek, minő még nem volt, szabóknak bérmentlenül.

Nem 2 $\frac{1}{2}$, 3 $\frac{1}{2}$ frt engedélyt méterenkint sem szabóknak ajándékot, a mint ezt a versenytársak a fogyasztó közönség kárára cselekszik, áram az utolsók és szilárdok sigy mindenki jól és olcsón vásárol.

Eunélfogva kérem csak az én mintakönyveimet mutatni elő. Egyszersmind óvom t. vevőimet a versenytársak kettős árleengedési leveleitől.

RUHAKELMÉK

Peruvien és doszking, a főtiszt, papságnak, szabály szerinti kelmék hivatalnokok egyenruházatához, hadastyánok, tűzölök- és tornászoknak, úgy bér ruhákhoz. Posztók teke- és játékszatók, kicsik behuzásához. Vízhatlan darócok vadászöltönyökhöz. Mosókelmék, utazó plaidok 4—14 frtig stb.

Ha tisztességes, valóban értékes tiszta gyapjából való kelmét s nem rongyokat, melyek nem érdemlik meg a varratást, akkor forduljon vásárolni.

Stikarofsky Jánoshoz Brűnnben (Ausztriai Manchester.)

Legnagyobb posztó gyári raktár fél millió frt értékben,

Hogy berendezésem nagyszertiségét és gyári raktáram szolgálatképességét megítélhesse, azt jegyzem meg, hogy általam Európa legtekintélyesebb kivitele posztóban, szőrkelmékben, szabókellékekben, eszközöltetik. Nagy könyvkötészet csak saját használatomra. Hogy a fent előadottakról meggyőződés legyen szereshető, meghívom a t. közönséget, hogy adandó alkalommal elárússó intézetem nagyszerű helyiségeit, melyekben 150 embert foglalkoztatok, tekintsem meg. Szétküldés csak utánvétellel! Levelezések német, cseh, magyar, lengyel, olasz, franczia és angol nyelven.

4—2

GAZDAGON FELSZERELT

KÖNYVNYOMDA.

Papir- és írószer-üzlet.
Nyomatványraktár. Üzleti könyvek.
Levélborítékok.

Legolcsóbb bevásárlási

SZABÓ

FORRÁS

ALBERTNÉ

„SZÉKELYFÖLD”

Kiadóhivatala.

Pontosság.
Gyors kiszolgálás.

Nyomatott Szabó Albertnél K.-Vasárhely.